

28.9.2012

PAZIŅOJUMS KOMITEJAS LOCEKĻIEM

Temats: Lūgumraksts Nr. 0503/2010, ko aviosabiedrības „Inversija” personāla vārdā iesniedza Latvijas valstspiederīgais Andrejs Saiko, par darbinieku tiesību iespējamu pārkāpumu saistībā ar Latvijas aviosabiedrības „Inversija” gaisa kuģa IL-76 komercdarbības izbeigšanu

1. Lūgumraksta kopsavilkums

Lūgumraksta iesniedzējs apsūdz Enerģētikas un transporta ĢD ierēdņus par izdarīto spiedienu uz Latvijas Civilās aviācijas aģentūru (CAA), kā rezultātā tika anulēta gaisa kuģa ekspluatanta apliecība Latvijas aviosabiedrības „Inversija” gaisa kuģim IL-76. Lūgumraksta iesniedzējs skaidro, ka sakarā ar pieņemto lēmumu par aizliegumu izmantot gaisa kuģi komerciāliem mērķiem tika zaudēts līgums ar Dānijas Aizsardzības ministriju par Dānijas karaspēka apgādi Afganistānā, kā rezultātā astoņdesmit darbinieki zaudēja darbu. Saskaņā ar lūgumraksta iesniedzēju iepriekšējās drošības pārbaudes, ko veica Francijas CAA un Dānijas CAA, neatklāja nekādas gaisa kuģa problēmas. Viņš uzskata, ka pieņemtais lēmums ir saistīts ar nelikumīgām darbībām, un lūdz Eiropas Parlamentu iejaukties un aizstāvēt darbinieku tiesības uz darbu.

2. Pieņemamība

Atzīts par pieņemamu 2010. gada 13. septembrī. Komisijai pieprasīta informācija saskaņā ar Reglamenta 202. panta 6. punktu.

3. Komisijas atbilde, kas saņemta 2011. gada 6. maijā.

Komisija apkopoja informāciju par 2009. gadā apstiprinātiem pierādījumiem saistībā ar Latvijā sertificētā aviopārvadātāja „Inversija” nopietniem trūkumiem, par ko liecināja

kompetentu Dānijas iestāžu veikto lidmašīnas perona pārbaužu rezultāti un Eiropas Aviācijas drošības aģentūras veikto standartizācijas pārbaužu rezultāti.

Dānijas kompetentās iestādes konstatēja būtiskus trūkumus, veicot lidmašīnas perona pārbaudes saskaņā ar *SAFA* programmu. Jo īpaši tās konstatēja, ka pārvadātājs ekspluatēja gaisa kuģi *Ilyushin 76* ar Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas konvencijas 6. pielikumam un Regulas (EEK) Nr. 3922/91 III pielikumam (*EU-OPS*) neatbilstīgu gaisa kuģa ekspluatanta apliecību.

Eiropas Aviācijas drošības aģentūra (EADA) konstatēja tūlītēju drošības apdraudējumu, veicot standartizācijas pārbaudi Latvijā laikā no 2009. gada 30. novembra līdz 4. decembrim saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 736/2006, kura ietvēra aviopārvadātāja „Inversija” darbību. Konstatētais tūlītējais drošības apdraudējums attiecās uz aviopārvadātāja aviācijas uzņēmuma SIA „Inversija” ekspluatētā *Ilyushin IL-76T* tipa gaisa kuģa, reģistrēta YL-LAK un YL-LAL, darbību un lidotspēju. EADA ziņoja, ka, neskatoties uz to, ka šis aviopārvadātājs saskaņā ar tā gaisa kuģa ekspluatanta apliecību drīkst veikt tikai ar kravu saistītas darbības, pastāv pārbaudīti pierādījumi, ka pārvadātājs izmantoja gaisa kuģi, lai pārvadātu līdz 48 pasažieriem. Turklāt pārbaudes laikā netika konstatēti gaisa kuģa drošu remontdarbu un drošas darbības apstākļi, un EADA pieprasīja kompetentajām iestādēm tūlītēju rīcību.

Tā rezultātā kompetentā Latvijas iestāde 2009. gada 7. decembrī provizoriski un 2009. gada decembrī pastāvīgi anulēja atļauju pārvadāt pasažierus.

Turklāt tās pašas standartizācijas pārbaudes laikā, ko veica EADA, tika konstatēts, ka aviopārvadātājs aviosabiedrība „Inversija”, kas piedalās gaisa komercpārvadājumos, neatbilst Regulas (EEK) Nr. 3922/91 III pielikuma būtiskajiem noteikumiem. Jo īpaši tika atklāts, ka aviopārvadātājs neatbilst nosacījumiem, ko paredz iepriekš minētās regulas OPS1.035, OPS1.037, OPS1.175(o), OPS 1.180(a)2, OPS 1.375, OPS 1.725(a), OPS1.875, OPS1.945, OPS1.1100 un OPS1.1120 punkts: gaisa kuģim nav standarta lidojumderīguma apliecība, kas izdota saskaņā ar pielikumu (21. daļa) Regulai (EK) Nr. 1702/2003, kā to paredz OPS1.180(a) punkts; nav nodrošināta gaisa kuģa lidojumderīguma uzturēšana saskaņā ar I pielikumu Regulai (EK) Nr. 2042/2003, kā to paredz OPS1.175(o), OPS1.180(a)2 un OPS1.875(b) punkts; gaisa kuģa uzturēšana netiek veikta atbilstīgi II pielikumam (145. daļa) Regulai (EK) Nr. 2042/2003, kā to paredz OPS1.875(a) punkts; kvalitātes sistēma nav pietiekami efektīva, lai nodrošinātu atbilstību OPS1.035 punktam; pārvadātājs nav izveidojis nelaimes gadījumu novēršanas programmu, kas ietver lidojuma datu uzraudzību atbilstīgi OPS1.037 punktam; pārvadātājs nav nodrošinājis *CRM* apmācības visiem lidojuma apkalpes locekļiem, kā to paredz OPS1.945(a)9 punkts; pārvadātājs nepietiekami kontrolē apkalpes locekļu dežūras laika reģistrēšanu, ko paredz OPS1.1100 un OPS1.1120 punkts, tā kā vairākas reizes netika atklāts vai paziņots pārsniegtais laiks; nav pierādījumu par regulārām degvielas pārbaudēm lidojuma laikā, kā to paredz OPS1.375 punkts.

Ņemot vērā iepriekš minētos trūkumus, Komisija 2010. gada februārī uzsāka konsultācijas ar kompetentajām iestādēm Latvijā, paužot nopietnas bažas par aviopārvadātāja aviosabiedrības „Inversija” ekspluatētā gaisa kuģa darbību drošību un lidojumderīguma uzturēšanu un lūdzot skaidrojumu par radušos situāciju un iestāžu veiktajām darbībām, kā arī aviopārvadātājam labot konstatētos trūkumus.

Latvijas kompetentās iestādes norādīja, ka tās paredz apturēt aviopārvadātāja aviosabiedrības „Inversija” gaisa kuģa ekspluatanta apliecību, un izdarīja to 2010. gada 16. martā.

„Inversijas” lietu kopā ar citām Eiropas pārvadātāju lietām izskatīja Lidojumu drošības komitejas sanāksmes laikā, kas notika laikā no 2010. gada 17. līdz 19. martam Briselē. Lidojumu drošības komiteja un Komisija pieņēma zināšanai Latvijas kompetento iestāžu īstenotās darbības. Tās ir atspoguļotas 9. un 10. apsvērumā 2010. gada 30. marta Regulā (ES) Nr. 273/2010, ar ko groza Komisijas Regulu (EK) Nr. 474/2006 par darbības aizliegumam Kopienā pakļauto gaisa pārvadātāju Kopienas saraksta izveidi.

Secinājums

Komisija neredz iemeslu, lai apstrīdētu Latvijas kompetento iestāžu lēmumu par gaisa kuģa ekspluatanta apliecības apturēšanu, ko lūgumraksta iesniedzējs pieprasīja savā lūgumrakstā, saistībā ar neatbilstību Eiropas tiesību aktiem par aviācijas drošību. Šīs neatbilstības apstiprināja Dānijas kompetentās iestādes gaisa kuģa pārbaudes laikā un Eiropas Aviācijas drošības aģentūra Latvijas standartizācijas pārbaudes laikā.

Komisija uzskata, ka lūgumraksta iesniedzējam izklāstītos argumentus nevar ņemt vērā, jo darba tiesības neprevalē pār Kopienas tiesību aktos paredzētajām lidojumu drošības prasībām.

Komisija vēlas uzsvērt, ka tā veikusi visas darbības atbilstīgi Kopienas tiesību aktiem, un tāpēc formāli nepiekrīt lūgumraksta iesniedzēja apgalvojumiem attiecībā uz to likumību.

4. Komisijas atbilde (REV), kas saņemta 2012. gada 28. septembrī

Ņemot vērā lūgumraksta iesniedzēja 2011. gada 27. jūlijā nosūtītos komentārus, kuros pēc būtības apstrīdēta Komisijas un Eiropas Aviācijas drošības aģentūras (EADA) sniegtā informācija, Komisija vēlas formulēt šādas piezīmes.

ES tiesību akti aviācijas drošības jomā attiecas uz visiem Latvijā dibinātiem uzņēmumiem un Latvijā reģistrētiem gaisa kuģiem kopš Latvijas pievienošanās ES. Tāpēc visiem Latvijā licencētiem aviopārvadātājiem, tostarp „Inversijai”, un Latvijā reģistrētiem funkcionējošiem gaisa kuģiem, tostarp IL-76 tipa gaisa kuģim, no šīs dienas bija jāatbilst ES tiesību aktiem. Tāpēc iespējamai atbilstībai valsts tiesību aktiem, kas ir novecojuši, vairs nav nozīmes.

Ja konstatē, ka gaisa kuģis neatbilst ES tiesību aktiem, tam jāpārtrauc komerciālās darbības saskaņā ar Regulu (EEK) Nr. 3922/91, Regulu (EK) Nr. 1702/2003 un Regulu (EK) Nr. 2042/2003. Visi pārējie ES reģistrētie vai ES dibināto aviopārvadātāju izmantotie IL-76 tipa gaisa kuģi ir pārtraukuši komerciālās darbības, tāpēc iebildums par diskrimināciju nav pamatots.

„Inversija” šīs darbības ir turpinājusi, tikai pamatojoties uz atkāpes pieprasījuma, ko 2008. gada 23. jūnijā un 2009. gada 9. februārī iesniedza Latvija un uz ko tiek gaidīts Komisijas lēmums. Pieprasījums pēc šīs atkāpes liecina, ka gan „Inversija”, gan Latvija zināja, ka „Inversija” patiesībā neatbilst piemērojamiem ES tiesību aktiem. Komisija apspriedās ar EADA par šī atkāpes pieprasījuma lidojumderīguma aspektiem un 2008. gada 21. oktobrī secināja, ka ierosinātais pieprasījums nenodrošina pieņemamu drošības līmeni. Tas liecina, ka gan EADA, gan Komisija „Inversijas” drošības rādītāju vērtēšanu veica jau no 2008. gada. Tādēļ iebildumu par atpakaļejošu datumu nevar ņemt vērā.

Kamēr tiek gaidīts lēmums šajā lietā, kā arī lai iegūtu vairāk informācijas par drošību, dalībvalstis tika aicinātas pārbaudīt „Inversijas” darbību un lidojumderīguma atbilstību, izmantojot prioritārās perona pārbaudes (ārzemju gaisa kuģu drošības novērtēšanu — *SAFA*). Šī ir standarta prakse, ko izmanto daudziem citiem ES un citu valstu pārvadātājiem, lai noteiktu potenciālos drošības riskus, tāpēc iebildums par diskrimināciju nav ņemams vērā.

Perona pārbaudē Dānijā atklājās vairākas neatbilstības starptautiskajiem aviācijas drošības standartiem, no kuriem dažas neatbilstības bija nopietnas, piemēram, darbības, kas nav veiktas saskaņā ar gaisa kuģa ekspluatanta apliecību. Šīs atklātās neatbilstības, ko konstatējušas Dānijas kompetentās iestādes, ir faktiska informācija, ko vēlāk apstiprināja EADA, tāpēc Komisijai nav iemesla to apstrīdēt.

EADA veica Latvijas standartizācijas pārbaudi, kas ietvēra „Inversijas” lidojumderīguma un darbību pārbaudi, un šīs pārbaudes gaitā 2009. gada 4. decembrī tika ziņots par ļoti daudziem neatbilstības gadījumiem attiecībā uz ES tiesību aktiem aviācijas drošības jomā, tostarp par tiešu drošības apdraudējumu, kas sīkāk aprakstīts iepriekšējos novērojumos. Šie EADA veiktie novērojumi, par kuriem ziņots kompetentajām Latvijas iestādēm un Komisijai saskaņā ar noteiktajām procedūrām, ir faktiski, un Komisijai nav iemesla šajā vēļajā izmeklēšanas posmā tos apstrīdēt. Tieši pretēji — uzņēmums kompetentajām Latvijas iestādēm nav sniedzis nekādus pierādījumus par neatbilstību novēršanu.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto informāciju, Komisija 2009. gada 21. decembrī informēja Latviju, ka attiecībā uz atkāpes pieprasījumu tā nevar sniegt labvēlīgu lēmumu, aicinot Latviju atsaukt šo pieprasījumu. Tā kā pastāv tieši drošības apdraudējumi un citi nopietni drošības riski, Komisija nolēma arī sākt apspriedes saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2111/2005 un tās īstenošanas Regulu (EK) Nr. 473/2006. Tā kā Latvijas kompetentās iestādes norādīja, ka tās plāno apturēt aviosabiedrības „Inversija” gaisa kuģa ekspluatanta apliecības darbību, un 2010. gada 16. martā to arī izdarīja, netika uzskatīts par nepieciešamu turpināt procedūru, lai īstenotu lēmumu par iespējamiem darbības ierobežojumiem.

Visbeidzot Latvijas kompetentās iestādes 2012. gada 19. janvārī nolēma atcelt aviosabiedrības „Inversija” gaisa kuģa ekspluatanta apliecību, līdz ar to aviopārvadātājs beidza pastāvēt.

Secinājums

Komisija apstiprina, ka tai nav iemesla apstrīdēt Latvijas kompetento iestāžu lēmumus izbeigt un nesen arī atcelt „Inversijas” gaisa kuģa ekspluatanta apliecību par neatbilstību attiecīgajiem ES tiesību aktiem aviācijas drošības jomā. Šie lēmumi ir pamatoti uz konstatētajiem faktiem, ko apstiprinājusi EADA.

Komisija ar EADA palīdzību kopš 2008. gada veica „Inversijas” drošības rādītāju un saistītā atkāpes pieprasījuma vērtēšanu un 2009. gada 21. decembrī informēja Latvijas kompetentās iestādes par Komisijas secinājumiem attiecībā uz šo atkāpi.

Komisija uzsver, ka visas savas darbības saistībā ar šo lietu tā veikusi, stingri ievērojot Savienības tiesību aktus un standarta procedūras, pārredzamā un nediskriminējošā veidā.

Visbeidzot Komisija vēlreiz uzsver savu nostāju, ka lūgumraksta iesniedzēja atkārtoti paustos argumentus nevar ņemt vērā, jo darba tiesības vai ekonomiski apsvērumi neprevalē pār nepieciešamo atbilstību aviācijas drošības prasībām, kas noteiktas Savienības tiesību aktos.